

sigui casual, pren més versemblança l'etimologia de Schuchardt: FUNGIDUS (si no FUNGEUS) × *fluix*, per més que sigui a reserva de confirmacions de data més antiga i de forma més purament conservada.

DERIV.: *Floñor* o *flongesa* (Josep Carner, tots dos)⁵ i el mal format *flonjositat*. *Aflongir* o *aflonjar* o *enflongir*; *aflonjament*.

¹ Algú ha parlat també d'un mot sard (*fungidu*) però no sembla ser més que una confusió: res de semblant en Spano; i MLWagner, *DEtSdo.*, només té un *fundzudu* 'bruc, scopa arborea' (altrement només en una localitat logudoresa) (I, 558), d'etimologia obscura i, de tota manera, sense afinitat amb el nostre mot. — ² Jo mateix suggeria en una vella cèdula meva: SPONGIUS > mossàr. arabitzat **esfonjo* > **erfonjo* > **fronjo* (ultracorrecció desarabitzant) > *flonjo*. Fonètica rebuscada, val a dir-ho. — ³ Cal dir que, en canvi, no es troba res en els glossaris lleonesos: Rato, Vigón, Acevedo-Fz., Ga. Rey, Ga. Lomas, Lamaso, ni en els *Est. de Philol. Mirandesa* de Leite de V.; i que res no hi ha tampoc en els diccionaris del portuguès clàssic, ni del gallego-portuguès antic, ni en la major part de les fonts lexicals gallegues fidedignes (les obres de Sarmiento, el suplement d'Eladio Fz. Rdgz., ni en els glossaris gal·lecs de Jiménez, de Schneider, de Cotarelo ni de Leite de Vasconcelos).

Floquejar, *floquer*, *floqueria*, *floquet*, *floquí*, V. *floc*

FLOR, del ll. FLŌS, FLŌRIS, id. □ 1.ª doc.: orígens.

«Sesia lo philosoff sots un bell arbre carregat de fulles e de flors; una bella fontana regava aquell arbre --», «un filosof, con hac menjat, se n anà deportant per un bell verger, e alegrave-s en la bellesa dels arbres e de lurs fulles e flors, e en ausir los cants dels ausells qui en aquell verger cantaven», Lull (*Merav.*, *NCl.* II, 44.9; I, 159.21); «sots los arbres són les flors, / qui reforint florejavén: / gitant llurs flagrants odors, / per l'aire variejavén: / de sciència la flor / en mi florint reffloria, / era hom de gran valor / e mestre en Teologia», «e llurs vestedures belles / són de diverses colors, / de violes e de flors / al cap porten garlandes», Turmeda (*Divisió Mall.*, *NCl.*, 107.15, 118.3, 111.9).

D'on es dedueix que el mallorquí Turmeda, a la fi del S. XIV, feia rimar el mot amb *o* tancada; en canvi en el valencià JRoig el trobem rimant sis cops en rima amb *o* oberta (*flors: cors CORPUS, flos: clòs, flor: or, plor: flor i plòs: flòs, Spill*, 2407, 4981, 5423, 4833, 8995, i *mòren: desflòren*, 8663), i només una vegada amb *o* tancada (amb *claror*, 11337); com sigui que JRoig generalment observa en rima la distinció entre *o* tancada i oberta, però permetent-se alguna excepció a manera de llicència poètica, sembla clar que pronunciava el mot amb *o* oberta.

«Trobarà allà per divisa una gàbia de nau, posada sobre un arbre qui no té fruit, ni fulla, ni flor, que ha nom Seques-amors», JoMartorell (Ag. I, 198). «Les àligues marines / cregueren-me de lotus flor novella,

/ qu'entre randes de mar y coralines / hagués badat sa virginal parpella», *Atl.* (188). La *flor de liri* és l'emblema de la reialesa de França: «per manament de N. Senyor, li foren trameses per un àngel tres flors de liri, al rey de França ---», JoMartorell (Ag. I, 296); «que'l rey de França --- portava a quartons, lo senyal del senyor rey d'Aragó --- e en l'altre quartó lo seu senyal de les flors», Muntaner (§ 37). La *flor* per 'el bo i millor': «De altra part eren reys e fills de reys, e barons --- de sarrahins, qui eren la flor de tots los sarrahins del món», Muntaner (§ 96); «se pot dir que-y era tota la flor de França», JoMartorell (Ag. I, 126); «De l'Atlàntida, al veure't hereva, en son enterro / los pobles que't festegen digueren: —Ella ray! / ¿què importen a l'abella los troços de ton gerro, / si, flor dels vinents segles, los quedes tu? ---», *Atl.* (48).

No ben bé el mateix, però encara estem, ni que sigui en un pla més concret, dins aquest ordre d'idees, quan parlem de la *flor de la farina*, expressió ben antiga, ja recollida per OPou (traduint-la «pollis, pollen, simila, similago, flos farinea», grau superior immediat a «*farina mijana*» que posa a continuació, *ThPu.*, 217); o de *flor de sofre*; o quan ponderem una cosa dient que és la *del ram*: la dita tòpica dels pobles del Segrià, ponderant les seves minyones, anomena a «A Seròs les noies guapes / --- a Alcarràs, la flò del fàm» (sentida en aquest poble, 1964), on deu haver-hi reminiscència de la gentil tornada de la lírica popular: «com rumbaja lo ram amb la rosa, / com rumbaja la rosa en lo ram». Per a paral·lels en altres llengües de les accions translàtiques «fleur de vin», etc., Spitzer, *ASNSL* CXXXIX, 90; el substrat semàntic d'algunes d'aquestes coses és 'cosa que brota'.

Entre les flors tenen especial crit, ultra la rosa i la flor de liri, la viola, que amb la seva singular figura i el color moradenc, sembla emblema de tristor però per l'aroma delicada i penetrant triomfa entre les flors confortants i primaverals; potsar per això sembla que la llengua la posi a part de les altres, i com amb un valor tan gran, per ella sola, com el de les altres juntes: ja hem vist que Turmeda posa «violes e flors» com si fossin entitats diferents i equiparades, i d'ací ha quedat la locució *flors i violes*: «fins qu'una té disset o divuyt anys, tot són flors y violes», Noller (*La Pap.*, 181); «y encara tot això són flors y violes, perquè petit o gran l'armari, no hi ha remey: lo tinc de pendre com siga; però lo que més m'amola és ser lo criat de tothom», EmVilanova (*Del meu tros*, 98). A *flor de 'a* la superfície de'; *sensacions a flor de pell*, a *flor de llavi*: «un xiulet que sonà va tallar-li la paraula a flor dels llavis», Ruyra (*Pinya de Rosa* II, 38); i en particular a *flor d'aigua*: «càrrega y nau les ones engoliren, / ab elles los taurons s'ho compartiren; / de mil guerrers sols lo més noy roman: / entre escuma, a flor d'aigua, un pal ovira, / y, quan lo braç per amarrar-s'hi estira, / altra onada'l sepulta escumejant», *Atl.* (28). *Estar en flor* les plantes i els arbres, es diu quan hi ha el ple esclat primaverl: «la taronja estava en flòr» (Sumacàrcer, 1962).

Flor és un dels mots més conspicus on la norma fo-